

Fernand Schirren / Herman Sorgeloos

De Mey: Wat is het verschil tussen je concept van populaire muziek en 'musique savante'? Populaire muziek heeft die ondersteuning van een publiek waar we het daarjuist over hadden. De term zegt het al. Het probleem van de populaire muziek is tegenovergesteld aan dat van de 'hoge' muziek. Hoe kan de populaire muziek overleven? Het probleem van de vorm van populaire muziek is een probleem van overleven. Kunnen we bijvoorbeeld binnen twintig jaar nog steeds teksten van rapmuziek lezen of niet?

De Cauter: We sluiten de cirkel, want we zijn dit gesprek begonnen met het verschil tussen de tijd van de wijze en die van de kunstenaar; de kunstenaar heeft een bepaalde angst voor de dood die hem ertoe aanzet om dingen te maken die na hem verder leven. De notie van vorm die je hier beschrijft, heeft daar alles mee te maken. De populaire muziek heeft minder vorm en riskeert om geconsumeerd te worden in het moment.

De Mey: Dat is wat men ons doet geloven. De 'mise en forme' is nodig om een bericht te kunnen lezen. De vormgeving is dus een manier om het voortbestaan van een bericht te verzekeren.

Schirren: Om onder elkaar te zijn.

De Mey: Het vormgeven is misschien om te communiceren voorbij een bepaalde grens, om iets te transponeren. Er zijn geen regels of wetten die bepalen hoe dat gebeurt. Sommigen werken heel hun leven en bereiken het nooit, anderen zitten op café, krijgen een ingeving, en twee eeuwen later zingt iedereen dat liedje nog altijd. Je weet niet wat er daar precies gebeurt.

De Cauter: De wreedheid van de kunst.

De Mey: Wreedheid of mirakel, zoals je wil. Volgens mij heeft men daarom ook de muzes uitgevonden, omdat die ingevingen zo bizar zijn. Van iemand die bijvoorbeeld één gedicht, één meesterwerkje creëert maar voor de rest niets noemenswaardigs voortbrengt, zegt men dat hij geïnspireerd was door een muze.

6. De figuren van de geschiedenis

De Mey: Zouden we kunnen zeggen dat de geschiedenis van de muziek de geschiedenis is van de ontwikkeling van de structuren. De muziekgeschiedenis zelf is dan een dialectische keten van deze evolutie.

Schirren: Wanneer je over de geschiedenis praat, structureer je al meteen.

De Mey: Zoals jij daarnet zelf zei: als je over iets wil praten, gebruik je structuren.

Schirren: De mens is een collectief dier, het verhaal van de structuren is dus van zeer groot belang... Het summum van de mensheid is het Stenen Tijdperk

De Mey: Dat is een makkelijke manier om pessimist te zijn. Ik begrijp dat je met dergelijke attitude vrij bent. Maar wat ik ook doe, het zal altijd maar een miniem iets zijn in vergelijking met de Gouden Eeuw. Als musicus heb je een probleem. Het gewicht van de geschiedenis lijkt daar veel zwaarder door te wegen (Beethoven, Mozart); je wordt op een gegeven moment verlamd door je angsten, door je ambitie om het beter te doen.

Schirren: Ja, maar het idee dat we voortgaan, is volgens mij niet helemaal juist.

De Mey: Maar er is wél een vooruitgang. Hoewel de afstanden dezelfde blijven, is de ruimte steeds dichterbij door de ontwikkeling van het transport. De tijd heeft dus een ongelofelijke impact op de ruimte. Dingen veranderen. Maar zeggen dat het één grote decadentie is, vind ik gevaarlijk. Er is een bepaald beeld van de mens dat in gevaar is, dat aan het vallen is. Maar in die verandering zijn er zowel bewegingen naar beneden als bewegingen naar boven. Ik hou van het idee dat de tijd een gevolg is van de mogelijkheid van het creëren.

De Cauter: Elke geschiedenislijn is in die zin een metafoor.

Schirren: Maar in het leven van de mens gaat het toch bergaf? Als ik mijn eigen leven bekijk, zie ik bijvoorbeeld een dalende lijn.

De Cauter: Ja, dat is waar, maar ook dat is een metafoor. De pessimisten kiezen voor een dalende lijn; het biologisme heeft een vooruitgangsidee in de vorm van een gebogen lijn (jeugd, volwassenheid, ouderdom); de bijbel heeft een omgekeerde boog (paradijs, zondeval, verlossing). Het zijn allemaal structuren. Zoals uzelf zei, mijnheer Schirren: 'Het zijn allemaal structuren, alles verandert als je een andere structuur gebruikt, dat is ritme.' Het enige wat we zeker weten over geschiedenis is dat alles voortdurend verandert. In welke richting? Heeft zij een richting? Dat weten we niet.

Schirren: Inderdaad, we weten het niet. We weten niet of we dromen of niet.